MİMARLIĞIN ONTOLOJİSİNDE ÇİRKİN VE NESNEDE ÇİRKİNİN ARAYIŞI: PETER EISENMANN ÜZERİNDEN BİR İNCELEME¹

UGLINESS IN THE ONTOLOGY OF ARCHITECTURE AND PURSUIT OF UGLY IN DESIGN OBJECT: A RESEARCH THROUGH PETER EISENMANN

Burçin BAŞYAZICI

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Mimarlık A.D. İstanbul / Türkiye

Öz: Nesnelerin estetiğe dayalı temsili Klasik Dünya'nın "ideal"leştirmeye dayalı aklının etkisinde gelişmiştir. Platon'dan beri, düşüncenin baskın arayışlarından biri olan "ideal" kavramı, sonrasında pek çok düşünür tarafından da "iyi", "güzel", "ahlaklı" vb. olumlamlarla tarif edilmiş hatta "yüce" olana atfedilen bir özellik olmuştur. Benzer bir yaklaşım, mimarlığın tanım ve temsiliinde de okunabilir; mimarlık da barınak olmanın ötesinde bir kavram olarak tanımlanmaya başlandığı Klasik Dünya'da "seçkin" ve "yüce" olana ulaşma temsillerinden biri olarak nesneleşmiştir. Ancak bu arayış, beklenildiği üzerine kendi ötekisini oluşturur. İdeal olan ile hesaplaşma, düşünce ve temsil düzleminde ideal olmayı, yani "kötü", "çirkin" ve "ahlaksız"ı doğurur. Bu kavramlar arasında en dışarıda bırakılanı ise niceliksel temsiliinin tanımsızlığı ve "karşıtının" gücü sebebiyle "çirkinlik" kavramıdır. Bu çalışma, niteliksel bir yaklaşımla, kendini "seçkin" olanda tanımlayan mimarlığın ontolojisinde "çirkin"i, tanım ve temsil düzleminde arayacaktır. Öncelikle, "çirkin" ile tanışmak amacı ile çirkinin tasarım nesnesindeki yeri ve tanımı kısaca incelenecek, sonrasında mimarlığın ontolojisindeki yeri, kavramsal ve nesnel boyutta tartışılacaktır. Çalışmanın amacı mimarlıkta çirkinlik kavramının kuramsal bir analizi olup, nesne üzerinden bir tanımlama hedeflenmemektedir. Çalışma kapsamında araç olarak, mimarlık bilgisinin kavramlarla kurduğu ilişkiyi inceleyen Eisenmann'ın çirkinlik kuramı referans alınmıştır. Bu bağlamda, çirkin'in mimarideki tanım ve temsiliini Eisenmann'ın yaklaşımı ile kendi yapısı üzerinden incelemek için Alex Maymind'in "Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter Eisenman's Wexner Center" makalesi seçilmiştir. Bu okuma, mimaride "çirkin"i içerik ve temsil üzerinden karşılaştırılması imkânını araştırarak, mimarlığın ontolojisinde çirkinin nerede durduğu ve nasıl tartışıldığını anlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çirkin, Seçkin, İdeal, Peter Eisenmann, Wexner Center

Abstract: The representations of objects that based upon aesthetic concerns are generally influenced from the idealization tendency of Classical Period. The concept of "ideal" which is one of the main pursuits of philosophy since Platon, defined by many philosophers as "good", "beautiful" etc., and mostly attributed to the "supreme". This tendency also can be observed in definition of architecture. In Classical Period when architecture was firstly defined as a "concept" beyond just being a shelter, it was a pre-eminent object and belongs to the supreme one. However, this pursuit also leads to the contrary concepts against. Dealing with the "ideal" leads to the "nonideal" which means "bad", "ugly", etc. in both theoretical and representative ground. However, the most excluded one among these "other" concepts is the "ugly" in terms of architectural theories. The aim of the study is analyzing the concept of ugly on the hypothetical ground of architecture instead of an objective description. Firstly, the existence and definition of "ugliness" in design object will be analyzed briefly to introduce to "ugly". Secondly, this existence in ontology of architecture will be discussed on the conceptual and objective ground. To achieve this aim, Eisenmann's definition of ugly in architecture will be used as the main source by referring his analysis the relation between concepts and products in architecture. In conclusion, by referring to Alex Maymind's article "Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter Eisenman's Wexner Center", the project of Wexner Center will be reinterpreted through the qualitative representation of ugliness in architecture.

Key Words: Ugliness, Pre-Eminent, Ideal, Peter Eisenmann, Wexner Center

Doi: 10.17365/TMD.2015511327

- (1) *Sorumlu Yazar: Burçin BAŞYAZICI, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Mimarlık A.D. İstanbul / Türkiye burcimbasyazici@gmail.com Geliş Tarihi / Received: 19.02.2015 Kabul Tarihi / Accepted: 21.06.2015 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama / Research -Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None "Etik Kurul Raporu Yok – None of Ethics Committee"*

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

1.GİRİŞ : “ÇİRKİN” VE TASARIM NESNESİNDE “ÇİRKİN”İN ARAYIŞI

Nesnede “çirkin” ve /ve ya “güzel” arayışı için öncelikle bu kavramların Klasik Dünya’dan günümüze değişen tanımlarını incelemek çalışmanın kavramsal alt yapısının sınırlarını belirlemek için önemlidir. Bu nedenle, öncelikle estetiğin alanında olan “güzel” ve “çirkin” incelenecek, sonrasında bu tanımlar üzerinden tasarım nesnelerinde “çirkin”in yeri ve temsili yeniden değerlendirilecektir.

1.1. “Çirkinlik” Üzerine

Çirkin ve güzelin varlığı başlangıçta Platon’un idea kavramına kadar uzanmaktadır. Platon’a göre asıl gerçek olan ve bu nedenle değişmeyen idealar evreninde her şey mükemmel gerçekliği ile var olur. Yansıma evreninde var olan her şey ise kendi gerçekliği olan “tek” nesnesine ulaşmayı hedefler (1992: 516a-c). Bu nedenle, “güzel” kavramı öncelikle idealar dünyasına aittir ve tüm nesneler güzel olana ulaşmayı hedefler. Ancak çirkinin, kendi gerçekliğine rağmen mükemmel olmayan yapısı onu ulaşılması hedeflenen bir idea olmaktan çıkarır.

Kuşkusuz, güzel ve çirkin aynı zamanda estetik kuramlarının çalışma alanındadır. Kant’ın estetik felsefesine göre güzel, özne-nesne dolayımında aranır. Kant, estetik deneyimin öznel olmasının yanı sıra, bir nesnenin “güzel” olduğunun söylenebilmesi için nesnel bir bakışa ulaşmak ve nesneye duyulan öznel yakınlıktan uzaklaşmak gerektiğini söyler (1788: 62-65). Schopenhauer

da benzer bir şekilde, “güzel”in bize keyif ve haz veren nesnede olduğunu söylerken bir diğer taraftan da kişisel irademizle ilişki içinde olmadığını vurgular (2013: 25). Yani “güzel” nesnenin varlık alanında olabilir ancak öznenin nesne ile kurduğu ilişki sonucunda tanımlanır.

“Çirkin”i tanımlarken ise genel eğilim onu, “güzel”in karşıtı olarak konumlandırma yönünde olsa da bu karşıtlığın nesnede yarattığı ikililik de ayrıca düşünülmelidir. 1757 yılında, Edmund Burke, çirkinlik kavramını 18. yüzyılın karanlık odası olarak tanımlar. Burke’a göre çirkinlik, birbiri ile ilişkili üç ana başlıkta incelenmelidir. Bunlardan ilki, “güzel olmayan”dır. İkinci olarak ise, çirkin, güzel olmasa da güzelin tanımlarının tam karşıtını içermek zorunda değildir. Örneğin, bir temsilin çirkin olması için, orantısız ve uyumsuz olması gerekmez. Üçüncü tanım ise, güzel ve çirkin arasındaki karşıt ilişkinin sınırlarını bulanıklaştırır çünkü Burke, “eğer çirkinlik bir dehşet uyandırıyor ise zaten “yüce” bir kavramdır” der (1757: 106, 107). Bu tanım ile çirkin, güzelin bir bileşeni ya da güzel ile birlikte temsilin bir bileşeni olarak ele alınmaktadır.

İngiliz mimarlık kuramcısı Mark Cousin ise üç seri olarak çıkardığı “The Ugly” makalelerinde, çirkinliğin ontolojisini ele alır. Kant ve Shopenhauer’un insanın “güzel”i yaratmaya olan tutkusuna yaptıkları vurgunun yanında, Cousin’e göre, estetik ve duygusal düzlemde, tıpkı güzellik gibi çirkinlik de bir arzu sebebi olabilir. Bilinç ve çirkinlik arasındaki sınırları muğlak ilişkisi,

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

kirlenmenin getirdiği dayanılmaz keyif duygusuna benzeten Cousin için çirkin nesnelerin ontolojisi güzel olanlardan farklıdır (1994: 61). Ayrıca çirkin nesne, özne-nesne ilişkisi üzerinden de araştırılmalıdır. Cousin’ e göre çirkin, özne tarafından belirli bir mesafede deneyimlenir. Bu nedenle, deneyim alanında olmaktan ziyade direnç alanındadır. Bu nedenle çirkin için uygun bir temsil ya da mekân yoktur, mekân dışı ya da mekânsızdır (1995: 3).

Özetle çirkin, nesnenin hem bileşeni hem ötekisidir. Bununla beraber, o nesnenin özne ile olan ilişkisinde tanımlandığından, öznenin de hem arzusu hem direncine dönüşür.

1.2. Tasarım Nesnesinde “Çirkin”

Çirkinlik, bir tasarım kavramı olarak incelendiğinde öncelikle sanata ait bir tanım olarak karşımıza çıkar. Umberto Eco, Çirkinliğin Tarihi kitabında her döneme ait estetik yargıların ve “güzel-çirkin” ayrımının, o dönemde üretilen sanat eserleri üzerinden tanımlandığını ileri sürmektedir (2007: 9). Bu bağlamda, çirkinliğin tanımını öncelikle Klasik Dünya’daki ideale ulaşma isteği üzerinden incelemek gereklidir.

Eco, mükemmelin Grek idealinin kalokagathia terimi ile sunulduğunu söyler. Bu terim, “güzel” olarak tercüme edilen kalos ile “iyi” olanı temsil

eden agathos’tan türemiştir (2007: 23). Çirkinlik ise fiziksel ve ahlaki olarak iki ayrı konumda incelenir ve betimlemede genel eğilim, güzel olanın aksi yönündedir. Öyle ki, güzel; hoş, çekici, büyüleyici, enfes olarak betimlenirken, çirkin; hoş olmayan, iğrenç, ürkütücü, kokuşmuş olarak tarif edilir (2007: 16). Bu dönemde çirkin, ahlaki olarak “iyi” olmayanların temsilinde kullanılırken, nesnedeki temsili döneme ait “ideal” oranların bozulmasıyla temsil edilir (Resim 1).

Klasik dönem sonrasında, Ortaçağ felsefesi de, Antik Çağ’ın epistemoloji alanında tuttuğu kavramları ontoloji alanına taşıma eğilimi ile sanatta güzelin temsiline arayışına gider ve güzelliği oran ve uyumda arar (Gombrich, 1950). Ancak, güzelliğin, çağın aklına göre değişen tanım ve temsilleri düşünüldüğünde, çirkinliğin her zaman dehşet uyandıran hislerin zemininde geziniyor oluşu, onun, karşıtının negatif simetriği olarak ele alınmasını yüzeysel bırakacaktır. Nitekim karşıtlık üzerine kurulu bu tanımlama yöntemi, 20. yüzyılla birlikte değişime uğramıştır.

20. yüzyılın ilk yarısında düşüncede düalitenin yıkımı ile başlayan süreçte sanatta da avangard ile çirkinin pozitif manifestosu doğar. Bu döneme kadar sanat, güzel olana ulaşmayı hedeflemişken Eco’nun tanımıyla avangard ile “çirkinliğin zaferi” dönemine girilmiştir (2007: 365).

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Resim 1. Sileno, Yaşlı Satir, Antik Yunan'da Zevk ve Sarhoşluğun Temsili (Eco, 2007: 22)

Artık çirkin, hayatın bir gerçekliği olarak güzel ile birlikte bütünü bir parçasını oluşturur. Çirkinlik, yaradılıştan gelen çirkinlik, biçimsel çirkinlik ve sanatsal çirkinlik olarak üç başlıkla tanımlanıyorsa (2007: 20), tasarım nesnesinde de güzele olduğu kadar çirkine ulaşmak da hedeflenebilir. Bu nedenle sanatçılar, yaradılışın biçimsel çirkinliği vurgulamanın yanı sıra (Resim 2), sanatta çirkinliğe de odaklanmış ve imgelerin biçimlerini bozarak “gerçeği” çirkinliği ile betimlemeyi hedeflemişlerdir (Resim 3).

Resim 2. Bataille, Ayak Parmağı, Gerçek Olanın Çirkinliği (Eco, 2007: 378)

Öyle ki, İtalyan ve Rus Fütürist Manifestolarında sanatçılar yüreklice çirkin olmaları için cesaretlendirilirler. Çünkü imgeler ne soylu, ne adi, ne tuhaf ne de doğaldırlar, sanat için önemli olan da ezelden beri var olan bayağılıktır (Eco, 2007: 370) Bu görüşler ile avangard dönem sanatçıları sanatın amaç ve temsilinde bir kırılma yaratarak, nesnede çirkinliği vurgulayan bir temsili benimseler.

Stephan Bayley de Ugly the Aesthetics of Everything kitabında, avangard sanattan da referansla, güzel ve çirkinin kendilerine ait ve ayrı nesneleri temsil etmediğini vurgular. Bayley, güzelliğin, etkileyici ve büyüleyici, çirkinliğin ise rahatsız edici

olmak zorunda olmadığını vurgularken Burke’ün durduğu zemin üzerinde durur. Ayrıca, Kant’a referansla, güzellik ve çirkinlik kavramı öznedeye var oluyorsa, bu ilişki öznenin içinde bulunduğu dönem ve toplumdan da etkilenmektedir.

Resim 3. Picasso, Ağlayan Kadın (Eco, 2007: 9)

Bayley’ye göre zamana göre değişen zevkler ile sürekli olarak yeniden tanımlanan güzellik ve çirkinlik kavramları, estetik kuramının tanımlı yargılarını alt üst etmektedir. Bu durumda çirkinlik, çağa ve insana göre sürekli olarak yeniden tanımlanıyorsa, estetik ölçütler ile sınırlanamayacak bir kavramdır (2013: 26-10). Bu nedenle çirkin, estetik alanda olduğu kadar etik zeminde de aranmalıdır. Öyle ki, Eco da çirkinliğin tarihini

incelerken kitabını “çirkin”i nesne dışına çıkararak bitirir. Eco’ya göre günümüzde daha somut ve daha derin çirkinlikler bulunmaktadır. Açlıktan ölmek üzere olan çocuklar, atom bombası ya da gökdelenlere çarpan uçak, hepsi ahlaki olarak çirkin olmanın ötesinde fiziksel olarak da çirkindir. Üstelik estetik kuramı dâhilinde, onların çirkin olmasına sebep olan hiçbir şey yoktur. Ya da bu çirkinliği bir zevk nesnesine dönüştürmemizi sağlayacak hiçbir estetik kural yoktur (2007: 436).

Bir tasarım nesnesi olarak mimari yapının da çoklu disiplinli yapısıyla, düşünce ve üretim alanında “çirkin”i içinde barındırması beklenir. Ancak temsil noktasına gelindiğinde, sanatta estetik kaygılarla betimlenebilen ve yine Kant’a referansla görece öznel bu kavramın, pozitif bir bilim olan mimarideki temsilini bulmak oldukça güçtür. Öyle ki, sanatta çirkinin temsili pekâlâ biçim ve oranların bozulması ile elde edilebilirken, dekonstrüktivizm düşünüldüğünde, mimaride aynı tutum “çirkin”i yaratmak yerine yeni bir akım doğurmuştur. Bununla beraber, sanat, çirkinliği üretmeyi amaç haline getirebiliyorken, mimarlık için böyle bir amaç söz konusu olmamıştır. Ayrıca, mimarlığın estetik kaygılarının yanında sahip olduğu sosyal, ekonomik ve işlevsel değerler düşünüldüğünde “güzel” ya da “çirkin”, mimari bir nesnenin tanımında kaçınılan yargılar olarak karşımıza çıkarlar. Başka bir deyişle, mimarlığın amaç ve tarihsel süreçte değişen temsilleri bağlamında “çirkin”, mimarlık kuramının “hesaplaşmak” zorunda kalmayacağı bir kavram olarak düşü-

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

nülebilir (Hays, 2010). Çalışmanın bundan sonraki bölümünde mimarlığın ontolojisinde çirkin kavramı, mimarlık nesnesi ve kuramı üzerinden sorgulandıktan sonra, mimarlıkta çirkin kuramsal zeminde yeniden değerlendirmeye yönelik bir araç olarak Peter Eisenman'ın Wexner Center projesi incelenecektir.

2. MİMARLIĞIN ONTOLOJİSİNDE “ÇİRKİN”, PETER EISENMANN VE WEXNER CENTER

Mimarlık, bir yaşam alanı tanımlarken, yaşamın barındırdığı tüm ilişkileri de beraberinde taşır. Bu noktadan bakıldığında mimari bir yapının güzel ya da çirkin olmak gibi bir amacının olmaması beklenebilirse de özne-nesne dolayımında bir ilişki tanımladığından, özne ve nesneye ait estetik değerleri de kapsadığı unutulmamalıdır. Tüm bu estetik kaygılara bağlı ve ayrı olarak, önemle vurgulanması gereken nokta, mimarlığın ontolojisinin seçkin yapılar, tek, biricik ve yüce bir nesneye bağlı gelişmiş oluşudur (Uluoğlu, 2012: 297). Bu seçkinlik arayışı, Klasik Dünya'daki ideale ulaşma fikri üzerinden de okunabilir. Mimaride mimesis kavramı düşünüldüğünde, estetiğin ideal olan doğa ile olan uyumu ve ilişkisi üzerinden bir üretim söz konusu olduğu görülecektir. Antik çağda olduğu gibi Rönesans döneminde de, mimaride uyumu ve “güzel”i yakalamak amacıyla oluşturulan oranlar karşımıza çıkar. Düşünce düzleminde, tıpkı sanat eserlerinde olduğu gibi mimari nesnenin de ulaşmak istediği “ideal”in (burada biricik, tek, özel ve sıradan olmayan yapı olarak

tanımlanabilir) içerdiği tüm kavramlar ile karşıtı tüm kavramları da içinde barındırması beklenir. Ancak seçkinlik amacı, doğası gereği insanda uzaklaşma yaratacak olan “çirkin”i reddeder.

Mimarlığın ontolojisinde çirkin kaçınılan hatta var olmayan bir kavramken, sonuç mimarlık nesnesi için böyle değildir. Başka bir deyişle çirkin, dışarıdan bakan bir gözün mimari nesne için kullandığı bir sıfat olabiliyorken, mimarlık kuramının tartışabileceği nesnellikte bir kavram ol(a)mamıştır. Örneğin haftalık mimarlık dergisi Building Design, okurlarının oylarıyla her sene yılın en çirkin binasını seçebilir ancak eğitim kurumları seçemez.² Çünkü çirkin mimarlık bilgisinin akademik olarak tanımlayabildiği bir kavram olmadığı gibi, mimarlığın üretim amacının da çok dışında kalmaktadır. Bu nedenle sanat ve felsefenin estetik üzerinden güzel ve çirkin tartışırken öne sürdüğü kavramsal özgürlük, mimarlık kuramı için tanımlı ve geçerli değildir.

Öyle ki, çirkin, sanat için bir amaç olabilirken mimarlık için ancak yargısal bir sonuç olabilir. Ancak tüm bu kaçınımlara karşın mimarlık kuramı yine de çirkin tartışma ihtiyacı duymuştur. Kuramın, nesne üzerinden çirkinlik tanımı yapması ya da geçmiş dönemlerde olduğu gibi estetik parametreler belirlemesi, indirgemeci ve pozitivist bir yaklaşım olacağından çağa hâkim olan postmodern epistemolojiye uygun değildir (Benhabib, 2011: 112-108). Bu nedenle genel eğilim, çirkinin nesnel tanımından ziyade mimarlığın sınırları dâhilinde kapsadıklarını keşfetmeye

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ
Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz
INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE
May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer
ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)
(2015/04018 – 2015/GE/17595)

yöneliktir. Bayley ve Eco'nun da vurguladığı gibi çirkinini mimarlığın nesnesinde olduğu kadar etik ve kavramsal alanda aramak bunun bir yöntemi olabilir.

Bu alanda, mimarlığın bilgi ve nesne üretiminde modern ve postmodern aradığında bir yaklaşım belirleyen Peter Eisenmann önemli bir figürdür (Benhabib, 2011: 104). Eisenmann, mimarlığın bünyesinde barındırdığı kavramların mimarlık kuramı dâhilinde tarihsel analizlerini yaparken, mimarlık nesnesine olan etkisini de inceler. Eisenmann için çirkin de bu kavramlardan biridir.

Bu nedenle çalışmanın bundan sonraki bölümünde hem nesne hem içerik üzerinden ilerleyerek mimarlıkta “çirkin”i arayan ve onu¹ nesneden kurama taşıyan Eisenmann'ın çirkinlik tanımı referans alınarak devam edilecektir.

2.1. Mimarlıkta Grotesk, Çirkin ve Peter Eisenmann

Eisenmann, “çirkinliği” tanımlamak için öncelikle mimarlığın doğa ve güzelliğe olan saplantılı bağına bir eleştiri olarak grotesk kavramını öne sürer. Grotesk kavram olarak, seyircisini yabancılaştıracak kadar tuhaf ve gülünç nesneye karşılık gelir. Hristiyan sanatındaki kullanımına da referansla, çirkinliğin güzelliği olarak tanımlanan bu kavram, sanatta, nesne üzerinden hayatın çelişkisini temsil eder (Adams ve Yates, 1997: 125). Eisenmann, En Terror Firma: In Trails of

Grotextes” makalesinde mimarlık kuramının doğa ve estetik ile kurduğu ilişkide bir yapı bozumu önerisi olarak grotesk kavramını incelemeyi önerir (1988: 568-567). Çünkü mimarlığın seçkin ya da biricik olma isteği, doğaya öykünen ancak doğanın varlığına karşıt bulunan nesnesinin estetik kaygılarını temsil ederken, grotesk kavramı nesnenin gerçek varlığını temsil etmektedir. Tıpkı çirkin gibi Grotesk de, sınırları belirli ve fiziksel bir kavram değildir, mimarlığın salt bir estetik nesnesi olarak ele alınmasına da meydan okur, bu nedenle kuramsal alanda tartışılmalıdır. Bu nedenle, Eisenman'a göre Grotesk kavramı, mimarlığın 500 yıllık normatif güzel tutkusunu yersizleştirmek için önemli bir bakış açısı sunar (Nesbitt, 1996: 564). Grotesk ile çirkinin güzeline içinde var olabildiğinin farkına varılır, Eisenman için bu mimarlık nesnesinde de böyledir. Bu görüşler, yazının ilk bölümünde bahsedilen avangard kuramı ve Bayley'in “çirkin” tanımıyla benzerlik göstermektedir.

Ancak Eisenman'ın mimarlıkta “çirkin”i arayışı nesnel ve estetik alanın dışında gelişerek, Cousin'in yaklaşımına paralel ilerler. Eisenman, çirkinin, nesnenin özünün dışsal temsili ile örtüşmediği alanda meydana geldiğini ileri sürer. Varlık ve temsili arasındaki bu kayma, nesnede “abartılı” bir biçim ya da Cousin'in “çirkin”in ontolojisini tanımlarken kullandığı mekânsızlık hissini yaratır. Bu nedenle çirkin, özne ile nesne arasında gerilimli bir ilişki doğurur (Maymind, 2012: 62). Kısaca, Eisenmann'ın mimarlık nesnesi özelinde

1 2 http://en.wikipedia.org/wiki/Carbuncle_Cup Erişim Tarihi: 13.04.2015

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

yeniden ele aldığı “çirkin” kavramı, sanatta olduğu gibi nesnenin biçimsel temsilinde bir kırılma yaratma yönteminden ziyade, kuramsal alanda bir yeniden okuma önermektedir. Çalışmada, bu okumaya bir araç olarak, Maymind’in “Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter Eisenman’s Wexner Center” makalesine referansla, Eisenman’ın Wexner Center projesi seçilmiştir. Maymind’in yaklaşımının analizi, çirkinlik kuramının mimarideki kavramsal tanım ve temsili, Eisenmann’ın yaklaşımı ile kendi yapısı üzerinden inceleme imkânı verecektir.

2.2. Wexner Center, Ohio State University

Wexner Sanat Merkezi, Ohio State Üniversitesinin mevcut kampüsüne eklenilen yeni bir iskelet ve promenattan oluşur. Kampüsün ana girişi olan Columbus caddesinin devamı olarak geliştirilen sistem, birbirine dik iki aks üzerinde konumlanır (Resim 4). Projenin, gridal sistemle oluşturulmuş iskeleti başlı başına bir geçiş yolunu temsil ederken, kapalı alanları da sergi mekânı olarak kullanılmaktadır (Resim 5). Eisenman, bir sanat merkezinin, sanat için mekân yaratma amacıyla değil, sanata hizmet ederek, ona bir fon oluşturma görevinin olduğunu ileri sürer. Bu nedenle proje standart bina işlevlerinden sıyrılarak, kavramsal bir gönderme ile yapılaşma eğilimi yerine, mekânsızlaşma fikri üzerinden tasarlanmıştır.

Resim 4. Vaziyet Planı (Eisenmann, 2013)

Sonuçta yapının mevcut hali, kampüsteki tarihi yapıların arasında, henüz yapılaşmamış ve bitmemiş bir izlenim verir. Öyle ki, bir örtüyü andıran kabuğu, tamamen açık olup, örtü işlevi görmemektedir.

Resim 5(a). Wexner Center for Arts

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ
Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz
INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE
May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer
ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)
(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Resim 5(b). Wexner Center for Arts, Mevcut Yapılar Arasında Yer Alan Gridal Kabuk (Eisenmann, 2013)

Yapının “çirkinlik” kavramı üzerinden okunmasının temeli ise, Alex Maymind’in “Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter Eisenman’s Wexner Center” makalesine dayanmaktadır.

Maymind, öncelikle projenin modern, post-modern yaklaşımlar arasındaki kararsız tutumuna dikkat çeker. Eisenman’ın bu projeyle modernizmi manipüle ettiğini iddia eden Maymind, gridal bir sistemle belirlenen akslar ve biçimsel üslubu modernist bir tavır olarak değerlendirirken, yapının işlevden bağımsız duruşu ve kavramsal öykünmelerini ise post-modern bir yaklaşım olarak tanımlar (2012: 58). Ancak bu durum projenin estetik ya da etik olarak “çirkin” olduğunu göstermez çünkü mimari bir nesnenin belirli bir akıma dâhil olma zorunluluğu yoktur.

Maymind’in projede “çirkin”i bulması, estetik alanın dışında, Eisenman’ın ve Cousin’in tanım-

larına dayanır. Öyle ki yapı, yapılaş(a)mamanın bir temsili olarak Eisenman’ın, nesnenin özü ve temsili arasında oluşan kayma ile vurguladığı gerilimi yaratmaktadır. Bu durum ayrıca Cousin’e referansla da bir mekânsızlaşmayı tanımlar. Ayrıca projenin, kullanıcı ile kurduğu ilişkideki tanımsız ve mesafeli duruş yine “çirkin”in özne üzerinde yarattığı etki üzerinden de okunabilir. Maymind’a göre, Wexner Center, mimariyi güzel olma amacından uzaklaştırmış ve “çirkin”in estetik bir olgu olması kabulünü çürüterek, mimarlığın kavramsal olarak “çirkin”i yaratabildiğini göstermiştir (2012: 64). Üstelik bu “çirkin”, biçimsel olarak rahatsız edici olmamakla beraber yaratıcıdır.

Bu değerlendirme sonucunda “çirkin” estetiğin olduğu kadar etiğin de dışında, çirkinliğin ontolojisi üzerinden tanımlanmıştır. Başka bir deyişle, mimarlığın ontolojisinde çirkinliği ararken, çirkinliğin ontolojisinde mimari nesne bulunmuştur.

3. BİTİRİRKEN

Bu çalışma, mimarlığın kendini seçkin, güzel ve ideal olanda arayan ontolojisinde, tüm bu kavramların ötekisi olduğu düşünülen “çirkin”i sorgulamıştır. Kuşkusuz, estetik bir olgu olarak “mimaride çirkin”in net bir tanımını yapmak mümkün değildir ki çalışmanın amacının da mimaride “çirkin”i tanımlamak değil aramak olduğu unutulmamalıdır. Bir kavram olarak “çirkinlik”, estetik alandaki nesnel tanımların dışında, Kant’a referansla özne-nesne dolayımında incelendiğinde nesnenin sahip olduğu ve öznedeki mesafe yaratan

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle çirkinlik, kendi ontolojisi üzerinden mimarlık ile kurduğu ilişkide incelenmiş ve “çirkin”in mimarlığın ontolojisinde estetik alanın dışında var olduğu görülmüştür.

Bu arayışın düşünce akışında yarattığı ilk değişim, Burke, Cousin, Bayley ve Eisanman’ın yaklaşımları üzerinden, “çirkin”in Klasik Dönem’deki “hoş olmayan, iğrenç, ürkütücü, kokuşmuş” tanımlarını yıkmasıdır. “Çirkin”, “güzel” ile birlikte nesnenin bir bileşeni ve gerçekliği olarak yaratıcı ve ilham verici de olabilir. Ayrıca, estetik kuramları, “çirkin”i tanımlamak için yeterli değildir. Estetik olarak çirkin sayılamayacak bir nesne (uyumlu, oranlı, keyif verici vs.) etik olarak “çirkin” olabilir.

Karşıma çıkan bu “çirkin”lik tanımı üzerinden mimarlık yeniden düşünüldüğünde ise artık “çirkin”i, seçkin ve biricik olanın karşısında bir öteki kavram olarak değerlendirmek doğru olmayacaktır. Bu noktada Peter Eisenmann’ın “çirkinlik” tanımı ve mimaride çirkinin nesnel ve kavramsal varlığı üzerine yaklaşımları çalışmanın ana eksenini belirlemiştir. Örneğin, çirkinin güzelin içindeki varlığının temsili olan grotesk, hem nesnel bir temsildir hem de çirkinin keşfetmenin kavramsal kapılarını açar. Eisenmann’a göre çirkin, nesnenin temsilinde yaşanan kavramsal kaymalarda oluşur. Bu yaklaşıma referansla Eisenmann’ın kendi projesini “çirkin” olarak nitelendiren Maymind’in yaklaşımı ise mimarlık kuramında seçkin-çirkin ilişkisini yeniden tanımlar niteliktedir. Maymind’in vurguladığı üzere,

Wexner Center projesi kavramsal olarak nesnede “çirkin”i, özsel yapısı ve özne ile kurduğu ilişki üzerinden, yapılaşamayarak temsil edebiliyorken aynı zamanda mimari bir nesne olarak da seçkin kalabilmektedir.

Bu çalışma, mimarlığın seçkinliğe dayalı ontolojik eğilimde kaçındığı bir kavram olarak çirkinin tartışmıştır. Buna araç olarak seçilen Eisenmann’ın çirkinlik tanımı ve buna referansla Eisenmann’ın kendi projesi üzerinden çirkinliği tartışan Maymind’in yazısının analizi, mimaride çirkinliğin nesnel temsiline bilimsel bir analizinin henüz yapıl(a)madığını gösterirken, varlığı yadsınamayan bu kavramın kavramsal alanda tutulmaya çalışıldığını gösterir niteliktedir. Mevcut durumda, mimari nesnede çirkinlik, sanatla değil felsefe ile tartışılabilir olan bir kavram olarak kalır. Çalışmanın yaklaşımı düşünüldüğünde “çirkin”in mimarlık için yeni bir tanımını yaparak, bir sonuca ulaşmanın, bu arayışı sabit ve yüzeysel bırakacağı düşünüldüğünden, bir sonuç cümlesi kurulmayacaktır. Bunun yerine bir çıkarım ve önerme ile bitirilmesinin daha uygun olduğu düşünülmektedir.

Öncelikle söylenebilir ki, çirkinin aramak, mimarlığın kavramlarla kurduğu ilişkiyi ve mimari tanım ve temsiline muğlak sınırlarını yeniden düşünmek için nesneden türeyen ancak nesneden bağımsız bir düşüncü sürecini doğurmuştur. Mimarlığın ontolojisine ait bu durumun yanında çirkinin odaklandığımızda ise, “çirkin”i mimarlığın ontolojisinde ötekileşmiş ya da dışlanmış bir kavram

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ
Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz
INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE
May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer
ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

olarak görmek yerine, kendi ontolojisi üzerinden mimaride yaratıcı bir etki ve düşünme yöntemi olarak yeniden değerlendirmek, mimarlığın varlık amacına ve nesnesine alışılmış amaçların dışında yeni bir gözle bakmamızı da sağlayabilir.

KAYNAKLAR

ADAMS, Y. L. ve YATES, W., (1997). The Grotesque in Art and Literature. Theological Reflections, Eerdmans Publishing Co.: USA

BAYLEY, S., (2013). Ugly the Aesthetics of Everything, Overlook Press: USA

BENHABIB, S., (2011). Epistemologies of Postmodernism: A Rejoinder to Jean-François Lyotard, New German Critique, No. 33, Modernity and Postmodernity (Autumn, 1984), ss. 103- 126

BURKE, E., (1757). A Philosophical Enquiry into the Origin of Our Ideas of the Sublime and Beautiful, 13.Baskı (2008), Oxford Paperbacks: London

COUSIN, A., (1994). The Ugly (Part I), AA Files, Vol. 28, ss.61-64.

COUSIN, M., (1995). The Ugly (Part II), AA Files, Vol. 29, ss. 3-6

ECO, U., (2007). Çirkinliğin Tarihi, Çev: Anaca Uysal Ergün vd.), 1. Baskı (2009), Doğan Kitap: İstanbul

EISENMANN, P., (1988). En terror Firma: In Trails of Grotexs, Theorizing a New Agenda for Architecture (der.) içinde, 1.Baskı (1996), Princeton Architectural Press: New York, ss. 564-572

EISENMANN ARCHITECTS, (2013). “Wexner Center for the Visual Arts and Fine Arts” <http://www.eisenmanarchitects.com>, **28.12.2013**

GOMBRICH, E. H., (1950). Sanatın Öyküsü, Çev: Bedrettin Cömert, 5.Baskı (2007), Remzi Kitabevi: İstanbul

HAYS, K., M., (2010). Architecture’s Desire, Reading the Late Avant-Garde, Massachusetts Institute of Technology: USA

KANT, I., (1788). Beğeni Yargısının Niteliğe Göre ikinci Kırpsı, Yargı yetisinin Eleştirisi, Çev: Aziz Yıldırım, 1. Baskı (2006), İdea Yayınevi: İstanbul, ss. 62-72

MAYMIND, A., (2012). Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter Eisenman’s Wexner Center, One: Twelve, Issue 4, ss. 56- 66

NESBITT, K., (1996). Contemporary Definitions of the Sublime, Theorizing a New Agenda for Architecture (der.) içinde, Princeton Architectural Press: New York, ss. 563-566

PLATON, (1992). Devlet, Çev: Sabahattin Eyüpoğlu, Remzi Kitabevi: İstanbul

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

SCHOPENHAUER, A. (2012). Seçkinlik ve Sıradanlık Üzerine, Çev: Ahmet Aydaoğan, 4. Baskı, Say Yayınları: Ankara

SCHOPENHAUER, A. (2013). Güzelin Meta-fiziği, Çev: Ahmet Aydaoğan, 2. Baskı, Say Yayınları: Ankara

ULUOĞLU, B., (2012). Mimarlığın Ontolojisi ve Sözde Yıkımı Üzerine, Arzu Mimarlığı (der.) içinde, İletişim yayınları: İstanbul, ss. 297-307

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

EXTENDED ABSTARCT

This study seeks the concept of “ugly” in the ontology of architecture which defines itself on pre-eminent and ideal ground. By referring to qualitative research methods, the concept of ugly was analyzed on the hypothetical ground of architecture instead of an objective description. Therefore, the main approach of the study is re-thinking the “ugly” instead of defining it. To achieve this aim, Eisenmann’s definition of ugly in architecture will be used as the main source by referring his analysis the relation between concepts and products in architecture. After then, by referring to Alex Maymind’s article “Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter Eisenman’s Wexner Center”, the project of Wexner Center will be reinterpreted through the qualitative representation of ugliness in architecture. This interpretation would be helpful to discuss and understand where the concept of “ugly” stands in architectural theory and how is it discussed. To build the conceptual background of the study, firstly, the existence and definition of “ugliness” in design object was analyzed briefly to introduce to “ugly”. This could be only possible to understand the idealization idea of Classical Period where the concept of aesthetic was firstly discussed. The representation of objects that based upon aesthetic concerns is generally influenced from the idealization tendency of Classical Period. The concept of “ideal” which is one of the main pursuits of philosophy since Platon, defined by many philosophers as “good”, “beautiful” etc., and mostly attributed to the “supreme”. However, this pursuit also leads to the contrary concepts against. Dealing with the “ideal” leads to the “nonideal” which means “bad”, “ugly”, etc. in both theoretical and representative ground. At that period this “opposite” concept were only attributed to the no ethical ones and represented by deconstructing the accepted formal proportions. Till the renaissance period ideal beauty of an object was defined by formal qualities and represented by main quantitative parameters. Through those ages concept of ugly was accepted as completely dissimilar to the beauty. It is attributed to rotten, seedy and agonizing and also represented by distorted objects. In the meantime and also apart from that, definition of aesthetics values were being argued in intellectual ground. In the 18th century, beauty and ugly were discussed by philosophy of aesthetic. According to Kant’s philosophy, beauty can only be defined in between the subject-object relationship. The aesthetical experiences may be subjective nevertheless definition of beauty can only be possible by an objective perspective (Kant, 1788; 62-25). Schopen-

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

hauer also shared the same ideas with Kant and said that beauty is in the essence of the object but defined by the subject-object relationship. But still, ugly was a concept which is completely opposite to beauty. In 1757, Edmund Burke was firstly discussed the concept of ugly by defining it together with the concept of beauty. He claimed that the ugly one does not have to be distinguished and distorted. Moreover, if it inspires an alarm, it is already supreme (Burke, 1757; 106, 107). Today many contemporary critical thinkers also share the same approach with Burke. Mark Cousin who is an English theoretician of architecture claims that the concept of ugly is not something to be evaded; it can also be something to desire. But the ontology of the ugly is different from the ontology of beauty. It causes a resistance in subject-object relationship. Therefore the concept of ugly cannot be represented by anything and it is placeless (Cousin, 1995; 3). These discussions on “ugliness” on theoretical ground also brightened the representations of designed objects. When we think about art and artistic objects, the avant-garde period was one of the best representations the desire of being ugly. The avant-garde artist liberalized the designed object from being beautiful and proportional by deconstructed it (Eco, 2007). They resisted all the accepted aesthetical rules of former periods. As Burke and Cousin mentioned, they still caused an enthusiasm by emphasizing the ugly which was defined before them. However, this process was not same in terms of architecture. While art can represent and emphasize “the ugly” by distorted accepted aesthetical rules, this reflected on architecture as a new trend; deconstruction. This is because the concept of ugly is never been a desire of architecture. The ontology of architecture was and will always be attributed the pre-eminent objects (Uluoğlu, 2012: 297). However, “ugly” is not a concept which is totally deniable. While ugly is an evaded desire in ontology of architecture, it is not same in architectural objects. Many people call a building as ugly while architectural theory and theoreticians cannot. Every year, an architectural magazine can select the ugliest building but architectural schools cannot. That’s because architectural theory cannot define the concept of ugly by a quantitative method and considering the postmodern epistemology, it also should be like that. Therefore many theoreticians discussed the concept of “ugly” on theoretical ground of architectural ontology. At that point, Peter Eisenmann’s definition of “ugly” in architecture constituted the main approach of the study. He defines his theory with the example of grotesque in architecture. According to him, grotesque demolished the perception of normative beauty of nature in architecture. It represents the ugly in the beauty but still it is not something to evade (Eisenmann, 1988; 568, 567). He also defines “ugly” in theoretical ground of architecture and claims that it can only be defined when the ontology and representation get across (Maymind, 2012: 62). By referring Eisenmann’s definition of ugly in architecture, Alex Maymind interpreted one of his work in his article which is titled as “Still Ugly After All These Years: A Close Reading of Peter

TMD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos 2015 Sayı: 05 İlkbahar Yaz

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

May / June / July / August 2015 Issue: 05 Spring Summer

ID:59 K:77

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Eisenman's Wexner Center". Maymind claims that Project of Wexner Center, get across modernism and postmodernism. While the formal style of the project is so modernist, the nonfunctional nature of the design could be evaluated as postmodern. But this contrast situation does not mean that the design is ugly in terms of aesthetical judgments, it is even creative as an architectural object. The reason of being ugly comes from another feature of the design. Eisenmann's Wexner Center represents being no structuring. This causes a gap between the ontology and representation and crated a placeless sense that both Eisenmann and Cousin mentioned. So, according to Maymind, Wexner Center refutes the acceptance that ugliness is a concept which belongs to the objective aesthetics and he also emphasized that architecture can create the "ugly" in theoretical ground by confirming Eisenmann's definitions. This reinterpretation and cross reading helps to understand the concept of ugly in the ontology of architecture. It could be said that the concept of "ugly" still does not/cannot be defined or represented quantitatively in architecture. In current situation, art cannot help architecture to discuss the ugly even if the concept seems to belong to artistic aesthetics. The "ugly" can only be correlated with philosophy. So, it could be discussed on conceptual and theoretical ground and this also helps to broaden the point of view in terms of relations between architectural theory and ontology. Considering the approach of the study, instead of concluding with a concrete definition, the study will be finalized by an implication. Firstly, seeking "the ugly" in the ontology of architecture led us to rethinking the ambiguous boundaries of architectural definitions and representations. Taking this concept as a creative way of thinking instead of an evaded situation can also help us to reinterpret the realm of existence of architecture.